

БЕЛАРУС

PRICE 10 ¢

ЧАСАПІС БЕЛАРУСАУ У З. Г. А.

BYELARUS — BYELORUSSIAN NEWSPAPER IN THE USA

ЦЕНТАУ 10

Год III, № 1 (7)

25 Сакавіка, 1952 г.

NEW YORK, N. Y., U. S. A.

March 25, 1952

Vol. III, № 1 (7)

ДЗЕНЬ 25 САКАВІКА — ДЗЕНЬ НЕЗАЛЕЖНАСЦІ БЕЛАРУСІ

Прауда пераможа

25 Сакавіка 1918 году у Менску найлепшыя сыны беларускага народу — выбраная Усёбеларускім Кангрэсам Рада Беларускай Народнай Рэспублікі — выдалі і апавясыцілі народам Беларусі і усяго съвету акт вялікай гісторычнай вагі — устауную грамату незалежнасці Беларусі на прасторы усіх ейных зямель „дзе жыве і мае лічбовую перавагу беларускі народ”.

„Цяпер мы, Рада БНР, скідаем з роднага краю апошняе ярмо дзяржаунай залежнасці, якое гвалтам накінулі расейскія цары на наш вольны й незалежны край. Ад гэтага часу Беларуская Народная Рэспубліка абвяшчаеца незалежнай і вольнай дзяржавай. Самі народы Беларусі, у васобе свайго устаноучага Сойму, пастановяць аб будучых дзяржауных звязях...”

У гэтых вось кароткіх, але як важкіх глыбокім гісторычным зъвестам, радкох граматы выяленая ясна і завершаная станаўкою пастановаю адвечная туга і імкненне беларускага народу жыць вольным жыцьцём, быць самому гаспадаром сваёй зямлі і свайго лёсу.

Мінуўшы ад гэтага часу 34 гады паказываюць нам наглядна ведамы гісторычны закон, што спрэядліўшы ідэі няуміручыя, што прауда зауседы перемагае, якія-б перашкоды ня ставілі ейныя ворагі і колыкі-б ахвяра не падала на ейным пераможным шляху.

Нягледзячы на безаглядны жорсткі прасьлед ворагу, нягледзячы на крывавае масавае вынішчанье нашага нацыянальнага актыву і усяго беларускага народу, лік змагароу за волю і незалежнасць за прошлы час ня толькі не паменеу, але на страх і вялікую трывогу ворагу увесь час расьце. На месца аднаго паушага падымамоца дзесяткі новых, якія ясьць непераможныя съязг 25 Сакавіка, съязг БНР, далей аж да нямінучай канчальнай перамогі.

Гэты яуны факт прымушае ворага кідаца на подступы ды маскаўца самому клічамі Рады БНР, клічамі волі і сувэрэннасці беларускага народу. З мэтаю ашуканья нашага народу і съвету вораг творыць фікцыйныя хвормы дзяржаунай незалежнасці беларускага народу, заводзіць цяпер нават адменны съязг для сваёй фікцыйнай рэспублікі, каб так прыкрыць перад съветам жудасную крывавую сапрауднасць, нялюдзкі нацыянальны і сацыяльны прыгон беларускага народу у гэтай „сваёй” дзяржаве.

І на чужыне апошнім часам падымамоца ўсёмінныя сілы, якія съпешна гатуюць для нас сеці новай залежнасці ды новыя путы, на выпадак, калі-б дасюлешні концлагер народу СССР разваліуся.

Сілы гэтая хочуць згары накінечуць беларускаму народу манлівия „саюзы” ды „фэдэрациі”, якімі у сапрауднасці прыкryваеца толькі той самы захопніцкі вялікадзяржауны імп'ялізм. Рада БНР у сваёй устаунай грамаце заняло яснае і правільнае у гэтай

справе становіща, якое астаеца у сваёй поунаі сіле і на сініні: „Самі народы Беларусі... пастановяць аб будучых дзяржауных звязях”.

Закон лёгікі і агульна прыняты вольным съветам прынцып дэмакратыі дыктуе кожнаму яснае і бяспорнае правіла, што перш трэба быць свободным, каб магчы сказаць сваё вольнае і няпрымушанае слова аб саюзах з іншымі і толькі такія, дабравольна прынятая народам сувязі маюць абавязывающую для яго моц.

Згары можна сказаць, што як вольны, як свабодны беларускі народ ніколі ня будзе супроць мірнага палітычнага, гаспадарчага і культурнага сужыцьця з усімі народамі як Усходнія, так і усёй Еўропы ды усяго съвету, на асновах прынятых Атлянтычнаю Хартую, як вольны з вольным, роуны з роуным. Беларускі народ заусёды будзе супроць усялякіх „зялезных заслонаў” паміж

народамі, якія сеюць толькі недавер паміж імі ды ясьцу застой у гаспадарчым ды культурным разьвівіці съвету і асабліва станоука выступае супроць тых заслонаў накіданых яму чужынцамі для аддзяленыя Беларусі ад беспасярэднія лучнасці з сусветнаю культурою і постурам.

Вось такі глыбейшы сэнс вынікае з ідэі 25 Сакавіка, за якую складаюць сваё жыцьцё ужо пакаленыні найлепшыя сыно Беларусі. Таму беларускі народ на усім вольным съвеце і абыходзіць кожны год гэты дзень, як дзень дэмантрасці сваё вернасці гэтай съвятой ідэі, як дзень падліку сваіх асягненія і сваіх старату у змаганыні за яе, дзень стаціяной веры утое, што змаганыне гэтае будзе праведзенае вытрывала і ахвярна да канчальнай перамогі прауды, у выніку якой, беларускі народ даб'еца наканец вольнага жыцьця у вольнай непадзельнай Беларусі і у дружным сужыцьці сям'і свабодных дэмакратычных нарадаў съвету.

ЯНКА КУПАЛА

НА СХОД

На сход, на ўсёнародны, грозны, бурны сход
Ідзі, аграблены, закованы народ!

Як роуны йдзі жыхар між роуных жыхароу,
Аддай на суд свае усе крыуды, сълёзы, кроу!

Аб вечным катаваныні, зьдзеку далажы
І пакажы на курганы, і на крыжы,

І аб раскопаных магілах не забудзь,
Дзе груганы тваіх там продкау косьці рвуць!

Як гналі пот з цябе паны і каралі,
Як гналі проч цары з радзіма зямлі,

І як крываваляць раскаваныя рабы,
Як ты упадаеш з непасільнай барацьбы,

Як бацькаушчыну тваю рэжуцу на кускі,
Як гібнеш з дзецьмі ты ад катнія рукі, —

Аддаць усё на суд, на ўсёнародны сход,
Ідзі аграблены, закованы народ!

МЕНСК 1918 год.

ДА БЕЛАРУСКИХ КАМБАТАНТАУ І ВЭТЭРАНАУ

ДАРАГІЯ СЯБРЫ!

Вітаю Вас зь Вялікім Беларускім Нацыянальным Святым 25-га Сакавіка — Святым Незалежнасці нашае Бацькаушчыны — Беларусі. Сёлета мы съвяткуем ужо 34-ую гадавіну таго вялікага маімента у гісторыі нашага Народу, калі, 25 сакавіка 1918 году, Рада Беларускай Народнай Рэспублікі абвяшчаеца незалежнасць і сувэрэннасць нашае Бацькаушчыны.

Ад гэнага дня найлепшыя съны нашага Народу пралілі ужо ці мала крыўі за зьдзейсненіе й абарону ідэалау, аб якіх лятуцелі пакаленыні. Сотні тысячаў нашых мучанікаў пасьпелі пралажыць крывавую дарогу у далёкі Сібір, дзе гінулі ѹгінцы у нявыносных умовах савецкіх канцлагераў. Дзесяткі тысячаў, ідучы у бой з клічам: „Жыве Беларусь!”, памерлі съмерцию гэрою на палёх змаганіяў усяго съвету. Ды ня гле-дзячы на усю пакуту ѹгінцы змагароу, Народ наш усё яшчэ ня можа вырашца з чырвоных каплюю бальшавіцкіх кататаў. У ня-

волі, калі ня фізычнай, дык маіральнай, і мы. Кажды год у дзень съвята 25 Сакавіка й нашыя сэрцы ablіваюцца крывёю. Хто ведае, мо' лягчэ было-б, каб давялося згінуць у няроуным змаганыні з ворагам за незалежнасць нашага Народу, злажыць свае косьці у роднай зямлі!

Але мы жывём! Дык забудзь-мася-ж на пэсымізм, на апатыю! Нашым абавязкам ня тужыць, — а змагацца за вызваленіе нашае Бацькаушчыны. Увесе съвятыя рыхтуеца да апошняга зудару з маскоускім бальшавізмам. Рыхтуймася да будучага вялікага змаганыні ѹгінцы, ды, каб вярнуцца у нашу вольную краіну пераможнікамі!

Няхай жыве змаганыне за незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі!

Няхай жыве Беларусь!

Нью Ерк, у сакавіку 1952 г.

Старшыня Галоунага Ураду Беларускіх Камбатантаў і Вэтэранаў на Чужыне

Ф. Кушаль

Генэрал Брыгады.

Выдае Беларуска-Амэрыканскіе Задзіночаньне у ЗША

Published by Byelorussian-American Association, Inc.

Адрессе — Адрэс: Byelorussian-American Association, Inc.

405 Belmont Avenue, Brooklyn 7, N. Y., U. S. A.

Падпіска на год 2 даляры Subscription per year — \$ 2.00

Рэдагуе Рэдакцыйная Калегія

ЦЕНТАУ 10

Vol. III, № 1 (7)

Акт 25 Сакавіка

3-я Устауная Грамата Рады БНР

Год назад народы Беларусі, разам з народамі Расеі, скінулі ярмо расейскага царызму, які найцяжэй прыціснуў быу Беларусь, ня пытаючыся народу, укіну наш край у пажар вайны, якая чыста зруйнавала гарады й вёскі беларускія. Цяпер мы, Рада БНР, скідаем з роднага краю апошняе ярмо дзяржаунае залежнасці, якое гвалтам накінулі расейскія цары на наш вольны й незалежны край.

Ад гэтага часу Беларуская Народная Рэспубліка абвяшчаеца незалежнай і вольнай дзяржавай. Самі народы Беларусі, у васобе свайго устаноучага сойму, пастановяць аб будучых дзяржауных звязях Беларусі.

На моцы гэтага трацяць сілу усе старыя дзяржаунія звязі, якія далі магчымасць чужому ураду падпісаць і за Беларусь Трактат у Беларусь, што забівае насымерці беларускі народ, дзелячы яго на часткі. На моцы гэтага Урад Беларуское Народнае Рэспублікі мае увайсці з зносіны з зацікауленымі старанамі, запрапанаваушы ім перагледзіць ту юдзельную частку Берасцейскага трактату, якая датычыць да Беларусі і падпісаць мірную умову з усімі ваяваушымі дзяржавамі.

Беларуская Народная Рэспубліка павінна абвініць яснае народу Беларусі, якіе забівае насымерці беларускі народ, дзелячы яго на часткі. На моцы гэтага Урад Беларуское Народнае Рэспублікі мае увайсці з зносіны з зацікауленымі старанамі, запрапанаваушы ім перагледзіць ту юдзельную частку Берасцейскага трактату, якая датычыць да Беларусі і падпісаць мірную умову з усімі ваяваушымі дзяржавамі.

БНР нацвярджае усе тяя права ѹгінцы змаганыне за незалежнасці БНР, Рада яе ускладае свае нараде з падпісамі на тое, што усе любячыя волю народы памогуць беларускаму народу у поунаі меры зьдзейсніць яго палітычна-дзяржаунай ідэалы.

Рада Беларускай Народнай Рэспублікі.

Дадзена у Менску-Беларускім
25 сакавіка 1918 року.

Заклік

ПРЕЗЫДЕНТА РАДЫ БНР МІКОЛЫ АБРАМЧЫКА

Дарагія Сёстры, Браты, Эмігранты!

Вітаю Вас усіх на чужыне з 34-мі угодкамі прагалошаныя Беларускай Народнай Рэспублікі Сувэрэннай Дзяржаваю і жадаю Вам сілы і вытрываласці у дзялішых змаганыніх за поунае ужыцьця змогу з нашым акупантам занядбалі мабілізацыю нашых тут маральных і матар'альных рэсурсаў, ды не прарабілі той падрыхтоўчай працы у гэтых, яшчэ спакойных часах, якую у разгары ваянін падзеяу было-б часамі і немагчыма.

Натурамі нашай перадавай і ахвярнайшай эміграцыі, на чале з Радай і Урадам БНР шмат чаго у гэтым напрамку ужо прароблена. Але шмат чаго яшчэ застаецца дарабляць ды умацоувываць здабытыя уже пазыцыі, бо ворагу маем ня мала і тут, на гэтых бок зялезнай заслоны, якія цікуюць за намі, каб нас аслабіць знутра, ды у кожным адпаведным момэнце нас выштурхніц з вонку.

Мы на можам таму адпружыць сва

На суд народазабойцау!

Згодна з пастаною 6-ай Сэсіі Рады Беларускай Народнай Рэспублікі, Прэзыдэнт Рады БНР інж. М. Абрамчык выслал тэлеграму на рукі Прэзыдэнта Генэральны Асамблеі Задзіночаных Народау з просьбай паставіць на парадак дня справу савецкага народазабойства (геносыдызму) у вадносінах да народу беларускага.

З канцылярыі Задзіночаных Народау атрыманае паведамленне аб тым, што справа гэтая будзе паставленая пад разгляд на наступнай сэсіі Камісіі Правоу Чалавека Задзіночаных Народау. З другой стараны, копія гэтай тэлеграмы канцылярыі ЗН перасылаецца да ураду Беларускай Савецкай Сацыялістичнай Рэспублікі.

Такім способам заходамі Рады БНР справа масавага крывавага вынішчання беларускага народу бальшавікамі ад дзесяткою гадою — мільёнау мірнага жыхарства Беларусі, дзесяткоу тысячу яго-

ЗАКЛІК
(Заканчэнне з 1-шай бачыны)
усю сур'ёзнасць абставіну і звязлікшыць як мага сваю актыунасць.

Я заклікаю усю беларускую патріятычную эміграцыю выказаць максімум маральнай і матар'янай падтрымкі нашым дзяржауна-палітычным органам у іх такім чыжкай і адказной працы.

Я заклікаю у нашыя рады і усіх тых, якія зышлі на манікукі з беларускага вызвольнага шляху і блукаюць па чужых, замаскаваных „беларускасцю” панадворках.

У імя агульнага добра беларускага народу горача заклікаю усё жывое беларуское заграніцай пад сцягі Беларускай Народнай Рэспублікі, сцяг нязъменны, сцяг непераможны!

Я заклікаю усю беларускую эміграцыю да узаемнае братній згоды у безкампрамісовым змаганьні з тыранамі беларускага народу і з іхнімі памагатарамі, ворагамі нашага супольнага і адзінага беларускага вызвольнага фронту.

Жыве Беларусь у змаганьні!

Жыве БНР!

М. Абрамчык

Прэзыдэнт Рады БНР інж. Абрамчык на лётнішчы у Чыкаго падчас свайго наведывання асыродка беларускай эміграцыі
Паunoчнай Амэрыкі

МИКОЛА КУЛІКОВІЧ

БЕЛАРУСКІ ФАЛЬКЛЕР

як адбітак псыхалёгії беларускага народу.
(працяг).

Асаблівай папулярнасцю карыстаюцца: бярозка, вярба, васіліёк, елка.

Іх завіваюць на „годы добрыя”, упрыгожваюць істужкамі і вянкамі, сцябаюць хворых людзей і жывёлу, ставяць па сценах хатау і хлявоу; асьчаюць у цэрквях, каб пасыя ўскіні скарыстаць на сямейных і грамадзкіх съвятах.

Вельмі распаусюджаным у народнай творчасці і быце народу зяяуляеца культ продкау. Падмерлых бацькоу і сваякоу гукаюць, просяць у іх парадау і павучэнню у жыцьці. У дні свят душам продкау ставяць ежу і ваду, каб яны „напіліся і наеліся”. Са-мым пачэсным мейсцам, звязаным з культам продкау, зяяуляеца кут у хаце. На куце сядзіць Сам Бог, а пасыя Яго найбольш шаноуныя госьці: бабкі і кумы на хрэсбінах, сваты і свацы і на вясельні.

У часе працуных съвятау на кут заклікаюць „спарышы” і „ра-еў”, як найбольш чаканую і жа-

даную вобразна-сымбалічную сілу пладароднасці. Гэтая сівая мінуушчына, што спарадзіла першыя дакуманты беларускага пе-сеннага фальклёру, праз стагодзьці пранеслася народам, як трады-цыйная вернасць ды захавалася і да нашых дзён. Яе заусёды можна бачыць за сіветку старадау-нае традыцыйнасці беларускага народу, якому у гэтым належыцца бяспорнае пяршынство сірод, амаль што, на усіх іншых.

III.

З часу глыбокай старадау-насці у беларускай народнай творчасці захаваліся і адносіны яго да беларускай прыроды. Як прыгожа і разнастайна яна раскінулася па шырокіх і вялізарных прасторах роднае зямлі! Зялёныя шумлівія бары, дзе магутныя хвоі стаяць на варце маладых елак і сціплых далікатных бяро-зак. Ласкавыя, шауковыя прагалінкі, залацістыя пышчаныя уз-горкі, між катарых куды на кінь — відаць серабрыстую роунядзь

прадстаунікі цывілізованага съве-ту Генэральны Асамблеі ЗН не астануцца абыякавым да нашай просьбы уступіца у абарону Беларускага Народу.

Нью-Ерк, Н. Е.

Мікола Абрамчык

Прэзыдэнт

Рады Беларускай Народнае
Рэспублікі

ЗАДЗІНОЧАНЫЯ НАРОДЫ

Нью Ерк

19 лютага 1952 году

Да

Сп. Міколы Абрамчыка
Прэзыдэнта Рады БНР

Дараігі Спадару,

Дырэктар Аддзелу Правоу Чалавека даручыу мне паведаміць Вас аб атрыманын тэлеграмы ад-рысаванай да Прэзыдэнта Генэральны Асамблеі.

Адзінай магчымай процедурой, якую мае Сакратар'ят Задзіночаных Народау у справе Вашай тэлеграмы, гэта тая, якая была прынятая Эканамічна і Сацыяльна Радау у рэзалюцыі 75/V, з папраукою, копія якой тут Вам перасылаецца.

Згодна з гэтай процедурой, въмест Вашай тэлеграмы будзе улуччаны у сіліс паведамлення, якія будуць накіраваны да Камісіі Правоу Чалавека на ейчай наступнай сэсіі, і, згодна з параграфам (e) рэзалюцыі, копія Вашай тэлеграмы будзе даручана Ураду Беларускай Савецкай Сацыялістичнай Рэспублікі.

Шчыра адданы Вам,
Э. Гордон
Аддзел Правоу Чалавека

ДА БЕЛАРУСАУ СЪВЕТУ

25 Сакавіка ёсьць беларускім Нацыянальным Святым. Гэта значыць, што усе беларусы бяз розынцы рэлігійных ці палітычных пера-ракананьяу у гэты Вялікі Дзяржаўны Дзень — усе душою і сэрцам — тварэде адну супольнасць і звязніцеся з чужыны сваім імкнен-ні пачуццямі да Бацькаушыны Беларусі.

Да часу вольных выбарау на Беларускай Зямлі мы, першыя прадстаунікі Беларускай Народнай Рэспублікі, уважаем, што найвышэй-шым прадстауніком БНР звязуляеца сп. інж. Мікола Абрамчык. Усе вайсковыя і цывільныя беларускія установы на съвце павінны даць Яму падтрымку і дапамогу.

ЯЗЭП ВАРОНКА
былы Прэм'єр Міністра БНР
ЯНКА ЧАРАПУК-ЗМАГАР
былы Міністар Надзвычайных
Справаў БНР

Чыкаго, 24 Сакавіка 1952 году.

Новы сцяг - стары прыгон

Бальшавікі на асамблеях Задзіночаных Народау на раз мелі прыкрылы клопат са сцягам „незалежнай” БССР ды перед съве-там надзеіца больш удала уда-ваць „сацыялістичную самастой-насць” Беларусі у СССР.

Што за гэтай зъменай сцягу на крынецца абсалютна нікяя фактычна зъмена нацыянальной палітыкі Масквы паказывае нам тое, што зъмена гэтая была унутры БССР прыгатаваная некалькімі хвалімі масавай агітацыі су-проць „беларускі”. Каб адрозніні, бальшавікі надлісалі літary „БС-СР”, ды і гэтая мала памагло, бо ж кірыліцы на Захадзе на зна-юць.

Гэтая адзінакавасць сцягау-паказывала наглядна усім, што дзяржауна „незалежна сць” БССР, як і усіх іншых савецкіх рэспублікау, гэта толькі адно з шматлікіх палітычных ашукан-стваў чырвонай Масквы.

Справа гэтая наканец пачала быць няпрыемнаю і самым бальшавіком, паколькі БССР ёсьць афіцыяльным сяброю Задзіночаных Народау ды сцяг яе прыходзіца часта вывешваецца на міжнародных сустречах. І вось 25 сінтября 1951 г. Москва уводзіцца для БССР сцяг з частковая ад-меннымі колерамі, які цяпер вы-глядае гэтак: дзівле верхня тра-цины гэта той-жа чырвонае бальшавікі сцяг з сярпом, молатам ды чырвонае зоркаю. Гэтая вер-хня чырвонае паласа затое зьнізу цяпер падшытая паласою зя-лёнага колеру на адну тра-цину шырыні усяго сцягу. Папяречна да гэтых колераў, уздох дреу-ца, уведзеная яшчэ вуская палоска белага на чырвоным полі узо-ру з беларускага народнага пая-ска.

Якая мэта гэтай зъмены — ясна. Москва у такі спосаб намага-

НОВЫХ 300.000 АСОБ У АМЭРЫКУ

У сувязі з тым, што закон аб прыняцці больш 300.000 ДП з Эуропы у гэтым годзе закончыўся, Трумэн паставіў дамаганье да Амэрыканскага Кангрэсу, каб бы выданы новы закон аб прыняцці 300.000 імігрантаў з Эуропы за наступныя 3 гады.

Паводле гэтага праекту кажны год мае быць дазволены у'езд у ЗША для 7000 уцекаючых з азіянскай заслоны, 7500 грэку, 7500 галяндцаў і па 39.000 немцаў і італьянцаў.

польных рысаў. Гэтым паустае цэляя сістэма вобразау, узятых із прыроды, як сымбаляў для вы-казвання працэсаў работы, людзкай дзейнасці і розных пера-живанняў.

Гэтакі псыхалёгічны пла-ралізм робіцца нацыянальнымі сродкамі кампазыцыі разнастайных формама народнае твор-часці, дзе адна страфа выяўляе звязы прыроды, а другая, як пры-раунанье, — звязы жыцця і працы чалавека (двускладны пала-ралізм). А таму, што назіраньні беларуса вельмі шырокія, а прырода калірystая і магічнай, дык і прыраунаныя звязы ўзбіраюцца шматлікія і шматганныя, выразныя і поэтычныя.

Народная мудрасць ня толькі умее рассыпаць іх, як пэрлы, але і выбірае, абагульняе, кри-шталізуе іх, дабіацца наўтыпічнейшых, найзырчэйшых, найдас-канальнішых і найбольш меткіх сымбаляў — адзначнінья. Гэтак, прыкладам, для дзячыны адпавядаюць вобразы калінікі і зязю-лі; для хлопца — дубочка. „Дзячынічка-калінічка, малойчык-ду-боцак”.

Складаная сістэма вобразау сымбаляў пашыраеца і на болей абагульненія звязанія дзей-

На службе Красы і Бацькаушчыны

Беларуская эміграция адзна-
ча сёлета трывцацілецце літа-
ратурнай творчасці ведамай на-
шай пасткі Наталья Арсеньевай.
Паважаная юбілянта можа
сяніння аглюнтуца на створаныя
за гэты час паважныя літаратур-
ныя вартасці ды пахваліца не
малымі мастацкімі асянгненнямі.

За мінулы час яна дала для беларускай літаратуры чатыры абы-
шырныя зборнікі вершау высокай
мастацкай якасці: „Пад сі-
нім небам” (1927), „Жоутая во-
сень” (1937), „Сягоныя” (1944)
і „Не астыць нам” (1948). Пісь-
меньніца за гэты-ж час сваім без-
заганымі перакладамі прысвой-
ла для нашай літаратуры і нашага
тэатру ведамыя драматычныя
ды опэрныя творы з сусветнай
літаратуры, як „Кармэн” Бізэ,
„Зачараваная жалейка” Моцарта,
„Разьбіты кубак” Кляйста, „Ауген
Анегін” Чайкоўскага, „Дзяды”
Міцкевіча, „Вольны стралец”
Вэбера, „Цыганскі барон” Штрау-
са ды „Затонуты звон” Гауптмана.
Амаль усе гэтыя творы у сваю
пару ставіліся на эстрадзе Мен-
скага тэатру.

Арсеньева таксама дала лібрэтто да дзіўвёх беларускіх опэ-
рау нашага кампазытара Міколы
Куліковіча — романтычна-леген-
дарная „Лясное возера” ды гі-
старычна-геройчай „Усяслау Ча-
радзей”. Першая з іх была ужо а-
дыйграная у Менску у 1943 г.,
другая прыгтованая да выстау-
лення ясною 1944 г., ды дзеля
ваеных прычынау ня трапіла тады на сцену. Арсеньевай напісана
лібрэтто і да опэреты кампа-
зытара Куліковіча „З выраю”.

Паэзія пясьніркі азначаеца
сваёю бездакорнаю мастицкаю
тэхнікаю, сваімі высокімі музы-
кальнымі якасцямі ды багатаю
малярскаю вобразнасцю. Пераклады
клясычных творау сусветнай
літаратуры характэрныя як
мастицкім майстэрствам, так і ха-
растром ды багаццем беларус-
кай іх мовы (як напр. „Затонуты
звон” Гауптмана).

Асабліва на высокім мастицкім
уздоуні ейнія верши паслья ас-
ваення пасткі модэрнай тэхні-
кі вершаванья у 1936-37 гадох.
Па сваёй тэматыцы у першых
двох зборніках апяяная прырода
і хараство бацькаушчыны ды
знейходзім цікавыя ліэтычныя

насці і людзкога жыцця. Гэтак,
съпеласць расылінау асацыюецца
са съпеласцю чалавека, паш-
той жаніцьбы („Ярынка ярыся —
Цімоха жаніся”). Зелянеочая пры-
рода, наагул, службыць адзнакаю
мужнасці, радасных аптымістич-
ных настрою — „Ой, зелена, зе-
лена у лузе трава — хораша і ма-
лада ды у мужа жана”. Наадварот,
тое, што вяне, асыпаеца,
сушыць, ападае — зъяўляеца
вобразам смутку, гора: „Ой, ча-
му сасна пахіліася, ой, ча-
му дзяўчына зажурылася?”.

Гэткія настроі як смутку, гора,
пачуцьці няшчасція, нясуць з
сабою туманы, хмары, дажды. У
элегічныя, хация і ўспілкі, сардеч-
ныя пачуцьці, вырастаюць вобра-
зы пераплёткі, вярбы, рабіны, па-
лыну (сіроцтва, расставанье з
дзяўчыкай-воляй). Таксама ду-
шэўнія стогны нясуць доугія да-
рогі, вялай салома, скосаная тра-
ва, панікае жыта і г. д.

Знаходзячыся у абставінах
цяжкай, прыгнечанай працы, на-
род шукае вольных настрою ад
вольных птушак: арла, сокала; ад
поунаводных рэкау і мору, ад
прасторных моцных вятроў. Таму гэтыя вобразы заусёды ахвар-
боуваюцца у вольналюбівія то-

насці і людзкога жыцця. Гэтак,
съпеласць расылінау асацыюецца
са съпеласцю чалавека, паш-
той жаніцьбы („Ярынка ярыся —
Цімоха жаніся”). Зелянеочая пры-
рода, наагул, службыць адзнакаю
мужнасці, радасных аптымістич-
ных настрою — „Ой, зелена, зе-
лена у лузе трава — хораша і ма-
лада ды у мужа жана”. Наадварот,
тое, што вяне, асыпаеца,
сушыць, ападае — зъяўляеца
вобразам смутку, гора: „Ой, ча-
му сасна пахіліася, ой, ча-
му дзяўчына зажурылася?”.

Гэткія настроі як смутку, гора,
пачуцьці няшчасція, нясуць з
сабою туманы, хмары, дажды. У
элегічныя, хация і ўспілкі, сардеч-
ныя пачуцьці, вырастаюць вобра-
зы пераплёткі, вярбы, рабіны, па-
лыну (сіроцтва, расставанье з
дзяўчыкай-воляй). Таксама ду-
шэўнія стогны нясуць доугія да-
рогі, вялай салома, скосаная тра-
ва, панікае жыта і г. д.

Знаходзячыся у абставінах
цяжкай, прыгнечанай працы, на-
род шукае вольных настрою ад
вольных птушак: арла, сокала; ад
поунаводных рэкау і мору, ад
прасторных моцных вятроў. Таму гэтыя вобразы заусёды ахвар-
боуваюцца у вольналюбівія то-

пералевы народных лягенд, казак, пераказау. Паслья заняцца
бальшавікамі Заходнай Беларусі,
ужо паслья 6 месяцау НКВД ссы-
лае пісьменьніцу на катаржныя
работы у Казахстан. Паслья году
цяжкай ссылкі пасткі аднак уда-
еца вярнуцца на бацькаушчыну
ды у выніку пазнайшай ваеннай
завірухі яна змагла астасца па
гэты бок „зялезнай заслоны”,
што захавала пісьменьніцу для
нас і для беларускай літаратуры.
Літаратурная творчасць пісь-
меньніцы паслья Казахстанскай
ссылкі азначаеца рэзкім наваро-
там да пякучых грамадзка-нацы-
янальных ды вызваленчых тэмаў.
Цяпер пасткі ужо ня столькі лу-
нае у сваіх творах „пад сінім не-
бам”, ды шукае гармоніі ды во-
бразау „чыстай красы”, колкі
живе з усім народам ягонымі ра-
дасцямі, ягонымі трывогамі, я-
гоным змаганьнем за сваю волю.

Па сваім выдатным дасюлеш-
нім укладзе у беларускую літара-
туру, па сваёй высокай літаратур-
ной культуры і тэхніцы ды ма-
стацкім дасьведчаны, пісьменьні-
ца сяняня передавая сярод паст-
кі беларускай эміграцыі. Яна
цяпер у пауніі сваіх творчых сі-
лау і магчымасця ды беларус-
кай літаратура яшчэ можа шмат
чаго чакаць з пад ейнага навыта-
ранага мастицкага пяра.

Беларускі Інстытут

16 сіння 1951 г. у Нью Ерку
адбыўся сход беларускіх працау-
нікоў навукі, літаратуры і ма-
стацтва і на гэтым сходзе быу за-
кладзены (даўно ужо плянаваны
пад назовам Акадэміі) Беларускі
Інстытут Навукі і Мастицтва. Но-
вавыбранаму на сходзе часоваму
Ураду Інстытуту даручана пра-
весці улік беларускіх мастицкіх,
літаратурных ды навуковых кад-
рау, правясці сярод іх вярбоуку
у сябры Інстытуту, прыгатаваць
канчальны праект статуту ды
склікаць тады першы гадавы
сход Інстытуту для выбарау ста-
лых уладау установы.

Інстытут на сходзе быу прыві-
таны шчырымі словамі прадстау-
ніком Украінскага Навуковага
Т-ва ім. Шэвчэнкі і рэдактарам
часопісу „Юкраініян Квотэрлі”
праф. Чубатым, ад казацкага
кругу інж. Ерэмэнка, а таксама

Навукі і Мастицтва

прадстаунікам беларускіх аргані-
заціяў у Нью Ерку.

Інстытут прыступае да выда-
ваньня свайго навуковага органу —
квартальнага часопісу, першы
нумар якога мае паявіца з друку
у бліжэйшых тыхднях.

8 сакавіка г. г. адбылася наву-
кова-дыхскусійная зборка Інсты-
туту з рэфэратам др. В. Тумаша
аб нашых культурных уплывах
на Польшчу. 15 сакавіка Інстытут
супольна з Жаночай Сэкцыяй
БАЗА ладзіў літаратурны вечар
за бяседным столом для азнача-
чэння трывцатых угодкау літа-
ратурнай творчасці пісьменьні-
цы Натальлі Арсеньевай, на якім
быу адчытаны рэфэрат аб твор-
часці юбілянкі, былі дадзеныя
рэцытацыі ейных творау ды
прадстаунікам ад арганізацыяў,
мастакі ды пісьменьнікі злажылі
свае шчырыя прывітаныні.

Інстытут на сходзе быу прыві-
таны шчырымі словамі прадстау-
ніком Украінскага Навуковага
Т-ва ім. Шэвчэнкі і рэдактарам
часопісу „Юкраініян Квотэрлі”
праф. Чубатым, ад казацкага
кругу інж. Ерэмэнка, а таксама

Вельмі каштоуны з гэтага бо-
ку і разрэз жартлівага, вясёлага,
войстрага гумару, з якім назірае
і успрымае беларус складальныя
звязы прыроды. Крапіва, рэдзька,
палын, асіна, дажды, мяцеліца —
асацыююцца з старым мужам,
здою жонкаю, сварлівай съякру-
хай, недагадлівым дзяцюком, пе-
раборлівай дзячучынай, ад якіх
могуць вызваліць рэчкі, палонкі,
палын, вягры, Пярун.

У жартаулівым сэнсе часта пад-
аеца і параунанье сялянскага
жыцця з жыццём жывёлы, ра-
сълінау. Гэтак яны набываюць
адлаведную харастрыстыку: мя-
дзівідэзь выглядае добрым шау-
цом, сарокі — жнеямі, камар —
ваданосам, варона — пекарам і
г. д.

У працэсе сталага спатканыя
з прыродой, доугага і удумліва-
га назіраныя над яе жыццём,
творчая народная практика пера-
несла абагульненне пачуцьцяу і
на музычны бок песенных напе-
ву, надала ім у залежнасці ад
успрыманнія, асабісты хара-
тар і настрой. Гэтак вобразы ду-
бровы, лісоу, рэк, шырокіх ба-
лотау — родзяць напевы эліч-
ныя, супакойныя, зьдзяржлівыя,
крыху суворыя, але натуральныя
насычаныя („Дубровачка- зялё-

ная”, „Ой, бору мой”, „Ах, вы
дуб’я”, „А у лесе, лесе”, „Ой, ды
на моры”).

Вобразы васіл’ёвіка, каліны, рабіны, палыночка, вярбы, зязюлі, пералёлкі — заусёды спалучаныя з ёўпілым, далікатным, пышнотным, мяккім настроем, што дае існаванье лірычнай, натхнётай песьні („Палыночак”, „Вярба”, „Зязюлі”, „Васіл’ёвік”, „Рабіна”, „Пералёлка” і інш.). Абразы волнага ветру, матутнага дубу і вольных птушак: арла і сокала —
далі напевам песьняму мужні, энэргічны адценак („Ой, арол”, „За гарою буйны вецер”, „Зялёны дубочак”). Жартауліве ус-
прыманніе прыродных звязы-
чау стала адыходным пунктам
да стварэння гумарыстычных і
жартаулівых напеву песьняу, як
мяккіх адценак („Пералёлочка”, „Ці на быстрай рэчка”, „Ляночка”),
так і вясёлага і войстрага хара-
тару („Ляночка”, „Бульба”, „Янка”, „Мяцеліца”).

Як тэксці, гэтак і напевы на-
роднае беларуское

Горача вітаем нашу пясьнірку

Натальлю Арсеневу

з трывцацігодзьдзем літаратурнай дзеінасці і складаем
свае шчырыя пажаданьі далейшых доўгіх гадоў плоднай
творчай працы на службе Красы і Бацькаушчыны.

Рэдакцыя і Выдавецства
„БЕЛАРУС”

НАТАЛЬЛЯ АРСЕНЬЕВА

ВЯСНА

Я думала:

якай тут вясна
у шэрай пушчы небасяжных вежау,
дзе за каменінамі съцюдзённымі ня знаць
найт пядзі той зямлі, што у нас народі рэжуць?

Ажно і тут яна ускросла і цвіце
і у сіні зыркай над ярамі вуліц,
і у плямах сонечных на цёмнай цэгле съцен,
і у красках, што да губ дзялечаты туляць.

Усюды, дзе ні глянь,
адно людзям ня уцям,
яна зялёныя свае суке ніці,
мільёнам паасткоу імкніца да жыцця
із кожнай шчэрбіны у вулічнымі граніце.

Съмеяцца у галасох гарэзыніку малых,
хвалюеца у гудкох прарэзлівых машинау...
І зноу бярэшся радасна съяліць
сны; што сплылі былі із выраем птушынным.

Хто ведае,
мо' улевай веснавой
напоеная, узыдуць, заруною,
пад ногі лягушці залатым жнівом
і ціха зашасцяць: „вяжэце, жніві”.

Я думала:

якай тут вясна?
Ня вылускаца ёй з каменнага палону.
Ажно гляджу... і з кожнага гранітнага звяна
съмеяцца у твар яна вяснова і зялёні!

3-ці Кангрэс БАЗА

1-2 сакавіка с. г. у Нью Ерку
адбыўся 3-ці Кангрэс Беларуска-
Амэрыканскага Задзіночанія на
якім сяброу арганіза

НА ШЛЯХОХ ЭМІГРАЦЫІ

**БЕЛАРУСКА - АМЭРЫКАНСКАЯ
НАЦЫЯНАЛЬНАЯ РАДА У ЧЫ-
КАГО**

Ад лістапада 1941 г. існуе у Чыкаго, закладзеная яшчэ старою нашаю эміграцыяй, Беларуска-Амэрыканская Нациянальная Рада. Цяпер рады гэтай арганізацыі значна папоуніліся сябрамі з новай нашай эміграцыі. Пры Радзе існуе Царкоуны Праваслауны Камітэт і Гурток Моладзі. 13 студзеня г. г. адбыўся гадавы сход арганізацыі на якім быу выбраны новы урад у такім складзе: Янка Чарапук-Змагар — старшыня, Алесь Салавей — першы заступнік, Вацлау Пануцэвіч — другі заступнік, Антон Бяленіс — сакратар, Аляксандар Якімович — скарbnіk, Янка Ліманоускі, Уладзімер Скарэйна і Уладзімер Багдановіч — сябры управы. У Наглядную Раду выбраны — Адварды Будзька, Мікола Дзямідаў і Іван Багдановіч.

Найлепшы атэстат высокай вартаўцы нацыянальнай працы Беларуска - Амэрыканскай Нациянальнай Рады у Чыкаго выставіла Масква „памінаючы” гэтых Камітэт сваім бальшавіцкім грубым словам у Менскай „Звязьдзе” з 7 лютага 1952 г.

У дніх 9-16 лютага беларуская калёнія Чыкаго гасціла у сябе прэзыдэнта Рады БНР інж. М. Абрамчыка, якога на чыкаскім лётнішчы спаткала дэлегацыя Беларуска-Амэрыканскай Нациянальнай Рады на чале з старшынёй сп. Чарапуком, які зъяўляецца старым сябром Рады БНР. Як доказ пашаны і даверу да сп. Прэзыдэнта, Беларуска-Амэрыканская Нациянальная Рада надала яму ганаровае сяброуства сваёй арганізацыі.

АДДЗЕЛ БАЗА У КЛІУЛЕНДЗЕ

24 лютага у гэтym аддзеле адбыўся гадавы сход, на якім быу выбраны новы урад аддзелу у складзе: А. Каханоускі — старшыня, М. Беламук — сакратар, А. Яроховіч — скарbnіk, К. Чэрнік — жаночы рэферэнт, С. Карніловіч — кальпартэр прэзы, У. Дунец і Я. Лукашевіч — сябры.

Гэтага-ж дня адбыўся сход урадау усіх беларускіх арганізацыяў у Кліулэндзе і быу створаны для мэтау координаты ўсіх беларускай нацыянальна-грамадзкай працы места Беларускі Злучаны Камітэт у Кліулэндзе. У склад гэтага камітэту увайшлі прастаўнікі аддзелу БАЗА, аддзелу Згуртаванья Беларускай Моладзі у ЗША, аддзелу Беларускага Студэнцкага Згуртаванья у ЗША, царкоунага прыходу БАПЦ, філіі Фонду 25 Сакавіка і падсектара Рады БНР. Злучаны Камітэт ужо начаў выдаваць свой інфармацыйны месячны бюлетень, з якога відаць, што аддзел БАЗА за мінулы год меу 3,772.00 дал. даходу, а усе арганізацыі разам 5,357.00 дал. Аддзел БАЗА, як і іншыя арганізацыі Кліулэнду на мінульм годзе правёў вельмі інтэнсyную грамадзка-нацыянальную працу падрэдкуючы сваё нутраное жыццё, даючы цэлы рад культурна-нацыянальных імпрэзу, арганізуучы узорна сваю царкоуную спрабу. Аддзел БАЗА ашурансамі памагаў прыезду беларусу з Нямеччыны (пераехала у мінульм годзе 36 асоб), памагаў іхнаму асяленню. Футбольная дружина Згуртаванья Беларускай моладзі „Пагоня” ні раз адзначалася у спаборніцтвах з іншымі дружынамі места. З ініцыятывы Кліулэндзкага Аддзела Згуртаванья Моладзі на адумысловым зъезі дзе 30 сінтября 1951 г. там-же за-кладаецца агульнаамэрыканская

арганізацыя нашай моладзі з га-лоунай гаспадай у Нью Ерку. На зъезі дзе гэтым было 52 дэлегатаў, галоуна з Кліулэнду, Нью Ерку і Дэтройту.

У кароткай газэтнай зацемцы немагчыма пералічыць усёй нацыянальна-грамадзкай працы, якую правяла дружная ды ахварная калёнія беларускай эміграцыі у Кліулэндзе. Ня дзіва, што на 3-цім Кангрэсе БАЗА 1-2 лютага г. г. у Нью Ерку Аддзел гэты быу признаны за узорны (разам з другім Аддзелам у Саут Рыверы) ды выражана было яму агульнае признанье і падзяка за ведзеную так цэнную і шматстороннюю нацыянальную дзеянасць.

ВЕЧАР СТУДЭНТАУ

2-га лютага Беларускае Студэнцкае Згуртаванье ЗША з Жаночаю Сэкцыяй БАЗА наладзілі у Нью Ерку вельмі удалы канцэрт-балль. У канцэртнай частцы выступілі: дэячоўчы аансамбл у складзе Г. Дарашэвіч, Н. Кушаль, М. Емельяновіч, К. Мельяновіч, Алі і Галіны Орсау пад акампаньементам на акордэоне Г. Ганчарэнкі. А. Орса ды Г. Дарашэвіч у чатыры руки зігралі марш „Мілітэр” Шубэрта на піяніне. Г. Дарашэвіч выканала „Песнью кветак” з опэры „Фауст” Гуно. Сёстры Орсы прапляялі пару народных песні. У праграме яшчэ былі скэчы, рэптыцы, выступы з акордэонам і г. д.

Вечар паказаў, што нашая студэнцкая грамада багатая шматбяочною талентамі у кожнай мастацкай галіне і яна патрапіць даць слухачам цікавую праграму з шчырым, харктэрным моладасцю, няпрымушаным выкананіні. Вялікая колькасць прысутных не толькі з пасярод самой моладзі, але і старэйших з Нью Ерку і усіх суседніх мясцовасцяў, што выпаунілі салю аж „за берагі”, съветчак з папулярнасці такіх вечароў іх патрэбе.

БЕЛАРУСКАЕ ЖЫЦЦЕ У ВІНІПЭГУ

2.12. м. г. Сябра Літаратурнага Згуртаванья „Шыпшына” Мікола Вярба на просьбу прафэсуры Украінскай Вольнай Акадэміі На-вук, цэнтр якога цяпер знаходзіцца у Вініпэгу, зрабіў даклад на тэму: „Сучасная беларуская літаратура”.

23.12. м. г. контр-тэнэр Міхась Радчанка, пад акампаньемант аркестры Канадыйскай Радыёвой Карпарацыі, пад дырыгэнцыяй Эрыка Вільд-а, у радыёстуды СВС, прасплювау дэльце беларускія каняднія песні, якія былі трансмітованыя на усю Канаду ў ЗША.

СХОД ВЫДАВЕЦКАГА ФОНДУ У ТОРОНТО

10 лютага на надзвычайнym складзе Беларускага Выдавецкага Фонду у Торонце, скліканым Нагляднаю Радаю Фонду, была выбраная новая управа Выдавецкага Фонду і Рэдкалегіі „Беларускага Эмігранта” у якую увайшлі: сп. К. Акула — рэдактар, сп. М. Рэчыцкі — старшыня управы Фонду, сп. М. Ганько — адміністратор, сп. сп. А. Грыцук і Барановіч — сябры рэдкалегіі і управы Фонду. Новая рэдакцыя ужо выдала чарговы нумар „Беларускага Эмігранта”.

СВОІ ПРЫХОД У АРГЕНТЫНЕ

Беларусы места Бэрэзэтэджы 17 лютага адзначылі сёлета другую гадавіну заснаванья свайго праваслауна прыходу, у якім служыць пратаярэй а. Васіль Вя-

чорка, а хорам кіруе сп. Я. Гедрох.

У гэты дзень прыбыла тут шматлікая дэлегацыя беларусу з Буэнос-Айрэс на чале з управай Згуртаванья Беларусу Аргентыны і была адкрыта табліца у чэсьце беларускіх жаунераў, што палі пад Монтэ Касыно ды адпрауленая жалобная паніхіда. Табліца з поуным съпіскам паушых была зробленая сяброукамі Згуртаванья згодна з пастановаю з 26 жнівія 1951 г.

ПРАЦА БЕЛАРУСОУ БЭЛЬГІ

3-га лютага адбыўся у Лювэне агульны зъезд Саюзу Беларусу Бэльгі, на якім была крытычна разгледжаная праца арганізацыі за мінулы год ды выбраныя новыя улады у складзе: старшыня — а. А. Смаршчук, заступнік — В. Кіпель, сакратар — П. Урбан, скарbnіk — М. Ягаудзік, сацыяльны рэферэнт — М. Смалонскі.

Вялікаю актынунасцю адзінчыца у Бэльгі і нашыя студэнты Лювэнскага універсітэту. Апошнім часам найболыш беларуское імя папулярызуе у Бэльгі Беларускі Студэнцкі Аансамбл пад кірауніцтвам ведамага прафэсара Менскай кансэрваторыі Міколы Равенскага. Аансамбл гэты адбывае турнір па местах Бэльгі і распачаў свой аб'езд двумя удалымі канцэртамі у сталічнай Бруксэлі. Далей намячаюцца выступленіі у Лювэне, у Малін, у іншых гарадох, а таксама плянуецца выезд у Францыю. Аансамбл таксама напалеўца цэлы рад сваіх песні на грамафонныя пліткі, якія хутка пакажуцца у прадажы.

БЕЛАРУСКАЕ АКАДЭМІЦКАЕ ЗГУРТАВАНЬНЕ У ГІШПАНІІ

У Гішпаніі 16 лютага у Мадрыце адбыўся сход беларускіх студэнтаў, на якім пастаноўлена за-классы Беларускае Акадэміцкае Згуртаванье у Гішпаніі. На складзе прысутным быу старшыня Цэнтралі Беларускіх Акадэміцкіх Арганізацыяў др. Б. Рагула.

СХОД БЕЛАРУСКИХ РАБОТНІКАУ У ФРАНЦЫ

Дня 24 лютага сёлета у памяшчэнні Сындыкату Хрысьціянскіх Работнікаў у Парыже адбыўся гадавы сход Беларускай Сэкцыі Задзіночанья Хрысьціянскіх Работнікаў у Францыі.

У склад новае управы увайшлі: Старшыня — сп. Яцэвіч Аляксандар, Заступнік Старшыні — сп. Хомік Міхась, Сакратар — сп. Міцкевіч Валенцін, Скарbnіk — сп. Чыгір Янка і Сябра Управы — сп. Наумовіч Міхась.

МІТЫНГ ПАНЯВОЛЕНЫХ НАРОДАУ

У нядзелю 24 лютага 1952 году адбыўся у Мэльбурне (Аўстралия) пратэстатыны мітинг супраць плянаванага некаторымі расейскімі партыямі паняволенія народу, якія сінія пазбаўленыя волі чырвоным Крамлём.

Мітинг быу ладжаны Беларускім Клубам, Згуртаваньнем Беларускіх Камбатантаў, а так-жэ казацкім і украінскімі арганізацыямі.

ПРЫХОД У АУСТРАЛИІ

У Сыднэі закладзены прыход БПАЦ у царкве якога адпрауляючыца службы сваімі сіятыарамі. Лік вернікаў прыходу з кожным месяцам узрастаете. У Аўстралиі, як ведама, знаходзіцца галава БПАЦ Яго Прэзасвяшчэнства Архіяпіскап Сергі, ды некалькі беларускіх сіятыараў.

Перадчасная магіла

Нябошчыца на раз патрапіла са-ма падхапіць цяжар грамадзкай працы прызначаны не на адну слабую жаночую сілу.

І што найбольш паягівала людзей да Яе, гэта Ейная спадлівасць да усіх, нявычэрпная энэргія і гумар. Усё, што Яна не рабіла, рабіла весела, ахвотна, бяз позы. Абдараная шчодра ха-раством, прыемным, мілагучным голасам з вынятковым слухам, Нябошчыца была удзельніцаю усіх нашых імпрэзаў.

Любоу і пашана, якія Нябошчыца здабыла сярод нашага грамадзтва, выявіліся у шчырым горы і суме, што агарнулі усіх на вестку аб Ейной перадчаснай сімерцы. Шмат прыяцеляў з білікі і з далёку зъехалася, каб разы-вітацца на зауседы, аддаць апошніяе цалаванье мілай, драгой Жэні.

Падау дождж, ліліся з эчэй сылёзы. У сівежа выкапаную ма-гілку апусцілася труна з бліскім чалавекам, драгой мамкай.

„Мы сягоныя хаваем героя, бо жанчына, што аддае сваё жыццё для нараджэння другога жыцця! Чулае сэрца на усе патрэбы нашага цярністага нацыянальна-грамадзкага жыцця. Хіба ніхто на прыпомніць выпадку, каб Нябошчыца — „Жэні”, „Жэнічка”, „спадарыня Жэні” — не адгукнулася у патрэбе, або каб адмовілася, не захацела прыняць узделу, памагчы у якой імпрэзе. Малі таго, што кожнае людзкое гора знайходзіла водгук у ейным кволым ды хворым сэрцы,

Сяброукі

ЖАНОЧАЯ СЭКЦЫЯ

БЕЛАРУСКА-АМЭРЫКАНСКАГА ЗАДЗІНОЧАНЬНЯ
з вялікім сумам паведамляе аб неспадзеванай перадчаснай сімерцы 20 сакавіка 1952 г. свайі драгой актыунай сяброукі

АУГЕНІ КАЖАН

і выражает сваё глубокае спачуванье асірочанай

СЯМІ НЯБОШЧЫЦЫ

Галоуная Управа

БЕЛАРУСКА-АМЭРЫКАНСКАГА ЗАДЗІНОЧАНЬНЯ
з вялікім сумам паведамляе аб неспадзеванай перадчаснай сімерцы 20 сакавіка г. г. ахварнай грамадзкай працауніцы і прыкладнай патрыёткі

АУГЕНІ КАЖАН

роджанай 25 сакавіка 1917 году,

і выказывае сваю глубокую спагаду

СЯМІ НЯБОШЧЫЦЫ

БУДУЙМА БАПІЦ</p